50

ПРОТОКОЛ № 10

засідання Режштабу від 8/IX-25 р.

Присутні: т.т. Курбас, Бортник, Лішанський, Кононенко, Савченко Балабан, Пігулович З., Тероженко, Івашутич, Гавришко, Крушельницький, Стрілкова, Райціс, Верещинська.

Порядок дня: Доклад Стащука про сельагітмайстерню "Березіль" в селі Березні.

Стащук:

Вся робота пророблена мною в Березні за час з I/У-24 р. по сьогодня укладена в квартали, вона цілком природно укладалась в рамки кварталів. Я так по кварталам і буду докладати.

Майстерня зоснувалась I/У-24 року коли т. Курбасом і товаришами запропоновано мені їхати на село. Я поїхав спробувати, з"організувати і вести місцевий драмгурток. Удалось із місцевих сил закласти драмгурток "Березіль". Першим завданням було намітити колектив щоби знати з ким працювати, другим бойовим завданням було виявити обличчя цього колективу. Перший квартал - з I/У по I/УIII 24 р. Приступив я до роботи самими простими засобами. З початку дав цілий ряд лекцій, які висвітлювали позитивні сторони нового театру в приміненні до села і негативні сторони існуючих на селі драмгуртків, халтурщини. Тісно вплітав сюди ідею "Березіля." Крім того підходив їм до кожного зокрема індівідуально, поскільки тут малась справа з неорганізованим колективом де є ріжні психольогічні і соціяльні угруповання, хаотичні течії серед молоді, поскільки ми намітили собі серьозне завдання виявити обличчя кожного зокрема і обличчя колективу. Крім лекцій вів тренірозку, фізкульт, мімодраму, імпровізацію і цим часом давав і репетіції приготовляючись до постановок. За час з I/У по I/УIII ми встигли зробить певну роботу. Колектив став підходити під загальний знаменник працьовника з пролетарською ідеольогією. Члени гуртка зацікавились роботою. Підготовили постановку п"єси "Нове життя" - автор я сам. Що до сюжету, вона оповідала про ті насущні бойові кампанії, радвлади, які тоді були себто змичка з селом, недавні події - Лозанська конференція. На ціх ситуаціях я будую п"єси. П"єси інтересні з того боку: вони коротко і образно передавали всі ті події, а крім того через перетворені образи уявляли те, що твориться за кулісами конференції. Закінчується шаблонно: побідою пролетаріяту. В перше виставив в Березні. Робота подобалась селянству, зробила здвиг серед села змістом і формою. Я підійшов до своєї роботи ширше, як до звичайного драмгуртка, щоби відтінити наш колектив від инших гуртків. Ми порішили дати ряд гастролів у окрузі. Це було трошки сміливо, але було до речі. Об"їхали Сквиру, Шамраївку, Білу-Церкву і Озірну. Де-які райони характерні показчики того, що потреба давати нові постановки є. Яскрава у цьому відношенні Сквира. Це повітове міщанське містечко. Поїхали. 290 полк пійшов нам на зустріч. Запропонували нам дати спектакль. Поскільки був у той день лягзбор і вся молодь із повіту з"їхалась до міста, постільки ми вважали цей час завлучний і дали спектакль не в помешканні театру, а під відкритим небом. Що до цього я набув трохи практики в Березілі. Найшли дуже гарне місце, що до акустики, вигідного розположення на полі /пологий яр, який закритий з трьох сторін, вихід має до ліса/. Тут спектакль зробив дуже гарне враження. Кілька моментів подій Лозанської конференції захопили червоноармійців так, що коли їм запропонували розійтись по домам, сказали, що лучше їм остатись тут до кінця. Так і дочекались до дня і ранком тільки відійшли. На спектаклі були незаможники і представники профспілок. Другий спектакль також у Сквирі, тим, що заля різко поділлилася на дві половини. Там де момент державної наради і представники Керзон, Мусоліні і инші напившись ригають і сценка з княжною простітуткою там часть публики була задоволена, другі різко виявляли своє негодовання. Крім того дали у Білій Церкві один спектакль для штабу 100-і дівізії і другий платний. Окрполітосвіта запропонувала нам дати один спектакль безплатно. Ми це і виконали. Робітники дякували нас за це. Це були перші гастролі. Робота закінчилась певним успіхом. Ми підтягнули свою братву. На цьому кінчиться робота першого кварталу - жнива - перерва.

Друга половина нашої роботи з I/УIII по I/XI. Завдання: перевірити працездатність всіх товаришів. Перевірили орієнтуючись на активність працьовників. Контінгент майстерні зростав, доходив - 80 чоло

Дум 60 було активу, які винесли на своїх плечах гастролі і весь початок роботи. Можна зазначити аванс вперед серед майстерняків у кращу сторону з морального боку, підніметься дісципліна, продуктивність праці була симпатична. Соціяльний склад був такий: добра половина середняків, більша половина КНС. Перший час було два куркулі, але був факт такий, що вони відпали. Ударним завданням було скопління села роботою. Засоби такі: працьовників поділяли по активности на 3 категорії. Перша група пропагувала ідею "Березіля". Вони набирав значного характеру. Дальше розбиваємо село на кільна кутків, даємо туди актив другої і третьої категорії і маємо гарні наслідки. Починається здоровий здвиг молоді до майстерні. Маємо навіть такі явища, що вік майстерняків, коливався між 8 - 60 років. Були такі моменти, що цілі сем"ї входили в майстерню. Говорили так: не будеш членом "Березіля" не будеш хорошим громадянином. Селянство дивилося в початку на нас з осторогою. Тепер вже відноситься позитивно. Потім ми використали хвилину розпуск червоноармійців по домах. Почали кампанію і втягнули їх до праці. Поскільки село рушило у напрямній кількости до майстерні - то ми заклали відділи почесних членів. Ходять туди КНС, Сільгосподарь Товариство, Сільрада і хата читальня. Давали повну роботу. Збиралися по вечерах всі і коли не було лекції, то давали гарні книжки читати. Одним засіданням вирішали ті чи інші проблеми роботи. Ця робота подобалась селянству і воно гарно про це відзивалось. Навіть діти почали записуватись і подавати заяви до праці. Не можна було відійти від цього. Ми порішили підійти до цього хотя і з великою обережністю і закласти дитячу майстерню. Набралось дум 80. Другі села Михайлівка, яка зв'язана з Вереснем через Рось не осталась в стороні. Ініціятивна група майстерняків вирішила заложити у себе клєтку нашої одиниці. Робимо "звізди ни". Село маленьке, але набралось в клєтку дум 75. Коли молодь не заперечувати а тим, хто більше підготовлений, що порішили зробити вищі. Завдання було: вникнути підготовчо в дісципліварного боку і тренірувати ного. Крещами в них поповнювали майстерню. Це тому щоби не розбити дісципліни і не вертаємось назад. Друга майстерня уявляла собою більш культосвітню організацію аніж театральну. Необхідну тренірозку вона проходила. Вони вели роботу по хаті читальні в житлі сільгосподарському і покожному гуртку. Лякультпрацівники найбільше до покожних вправ. Вони спікувались при нагоді де проблему розрішити. Соціяльний склад: все діти незаможників. Цей час можна відмітити великим підйомом гарною дісципліною, збільшеною продукцією і моральним піднесенням по всіх майстернях. Дали постановки: "Злий і добрий хем", "Трактор" і "Довтень". Временна селянська така: селянство було поглощено роботою "Березіля". І не дивно - ми давали все нове і нове. Влада виявила свою активність по відношенню до майстерні. Призначали спеціяльні представники, аби подивитися на роботу. Були вони раз в 20 - 25.

3-ій період роботи з І/ХІ по І/ІІІ - 26 року. Робота пішла повільним темпом. Ми до певної міри не відривалися від маси і може непривильно по театральним вимогам рішили справи. Один чинник пересік дорогу гарного розвитку. - це голод. А тут попереджував про це що весною у нас буде голод. Все ж таки ми почали роботу. Поскільки наша робота була широка, а ідейним керовником був тільки я один то можна сподіватися що робота добре не піде, не піде так гладко, як це потребується. Ми стали переглядати наші позиції, побачили, що маса працьовників відноситься шаблонно до роботи. Ми, орієнтуючись на активність перевірили працьовників - прийшлось кільна дум /5 - 7%/ удалити з майстерні. Це мало свої наслідки. Вийшлась до роботи. Робота була широка. Роботу вели не тільки в одній майстерні, а й в хаті читальні в сільраді було занято до 20% товариша. Клубові читальні чи клєтки обслуговувались нами. Тут починаємо переходити вже до 3-го моменту ударного скопління району нашою роботою. Перейшли не такими засобами. Обслуговування села нашими постановками, обслуговування чергових кампаній радвлади /ліквідація неграмотности, антирелігійна пропаганда, боротьба з халтурою, пропаганда ідей пролетарського театру "Березіль" все це робилось через підняття кваліфікації наших працьовників. На спектаклях виступали з доповідями, устроювали дискусії, після спектаклів спеціяльні вечері з масовим втручанням авдиторії. Наслідки такі: зблизилась свідомість серед наших працьовників. Ми мали певні успіхи на селах. Склались позитивні враження, що до погляду на майстерні, зокрема на нашу майстерню і вважали на "Березіль" як необхідну на селі театральну установу.

селяне вітали нас окликами"слава Березілю" для порядку посилали міліцію і давали їсти. Посипались широкі запроси щоб дати керовника,дати допонідь репертуар,поради,як ставити. Що ми могли то робили. Широка робота була у нас і її треба було поглибити. Період праці визначається ще тим,що у нас були перебої в роботі. До нас входить в майстерню весь КНС,організація району. І виділяють свойого постійного представника до майстерні. Він популярізує наші ідеї серед КНС. Крім того треба відмітити характерні запрошення деяких гуртків прислати хоч одного представника драмгуртка на роботу. За це ми не взялись,бо боялись . Справа розрішилась сама собою. Крім того яскравим показчиком відношення влади до нас - це призначення політкома. Ком"ячейка взяла контроль над нашою роботою і виділила свого уповноваженого,який і вів політосвітню роботу. Ми стали ніби офіційною установою, давали відчити,на райнарадах учителів шкільних,нашою роботою цікавився і Комсомол. Негативні риси такі: поскільки наближався голод -кращі сили тікають до міста,щоби лише прокормитися. Друге - це велитезний бандитизм,про який писалось і в газетах Хулігани мішали нам в роботі,кидали різні проклямації,навіть досить влучні. Це мало-б свої наслідки бо слабі працьовники хитались між правдою і брехнею. Поки це нічого не помагало. Хулігани беруться за другий спосіб: переймають самих кращих,грозять револьверами й ножами. Одного навіть покололи. На це маємо акти. Нам прийшлось скоротити роботу іменно через те,що кращі сили відійшли до міста. Бандити дальше робили свою роботу. Другу майстерні звужуємо до положення драмгуртка. Вишкіл розпускаємо,кращі сили беремо до майстерні,решту до хати читальні,сільгосподарського гуртка, і антерелігійного гуртка. Хата читальня дальше під нашим керовництвом. Оставсь дитячий театр і наша майстерня. Цим закінчується 3-я половина роботи.

4-й період роботи з I/III по I/VIII -25 р. Ми знов таки не оставляємо роботи. Об"їхали другий раз район з иншими постановками. Маємо ті самі і знову зростаючі симпатії селян і КНС. Знають ,що ми маємо приїхати - розкуповують всі квитки. Однако-ж ми вже все були в дефіциті - багато коштували нас підводи, в кармані оставалось копійок 20. Напираємо на поглиблення роботи в майстерні - це характерне у цьому періоді. Знову займаємось фізкультом,мімодрамою,колективною деклямацією,живим словом,приміняється і художнє читання,крім того цей період визначається початком постійної праці у Сільреклябі. Маються заяви про вступ. Райполітосвіта дає оголошення по селам району,щоби вони посилали представників де-чого навчитись у нашому Драмгуртку. Велику увагу відаємо дитячій майстерні. Про неї пізніше. Наслідки роботи цього періоду нічим новим не відзначаються через те що знову таки саме головне питання було зачеплене,а голод перервав нам поглибити цю роботу. Характерним моментом цього періоду це звязок з Окрполітосвітою,яка рахує нас своєю підконтрольною одиницею і навіть давала певну субсідію:в сумі перший раз 100 крб. другий раз 60. Дали нам завдання поставити для Окр"їзду "97". Це було у травні місяці. - самий голодний місяць. /Но два три дні не було хліба. Матеріяльне положення в майстерні було жахливе. Більшість майстерняків ходила з запухлим обличчям. Це відбивалось на роботі і ясно що тут було не до репетицій. В роботі почувалась страшна втома. Ця робота сама нещасна в нашій історії. Ми з горем попалам закінчили постановку на 50%. Але поскільки Окрполітосвіта,що ми мусимо об"їхати округу -то ми маючи попередній репертуар і орієнтуючись на""Довтень" ,"Злий і добрий хим " і маючи досвід від постановки "97 " рішили поїхати на гастролі. Вони свое враження зробили. Маю тут листа члена президії Губ КНС тов. Прихолька:

-" До Селянської Агітмайстерні"Березіль" Ч: І. Село Березна.

Шановні товариші. Ваша вистава для 5-го з"їзду КНС "97 незаможників" принесла мені стільки радости,як незаможному селянину,що я надовго не забуду її. Я був охоплений цілком особисто,тою живістю дії про обнорлену ікону. Вона настільки яскраво виявляє той побут нашої темряви,нашої несвідомости на селі,і таке надзвичайно антерелігійне враження получається,що вірити становиться страшно, тому що це наші селяне в такій темряві живуть. Мені здавалося,що я просто в якихось тисках сидів і вислизнутись так хотілось зо всім зусиллям,не тільки крикнуть,щоб усіх перелякать,а і одразу коли-б сила була увесь світ перевернуть і задушить себе з другими,а куркулів всіх зашкварить живими за ті смертельні муки,які вони чинили незаможнику,забивши його до смерти за правду проти обновленої ікони. Таке надзвичайне враження я гадаю,що було і у всіх присутніх. І дійсно цей спосіб пропаганди більш одразу скаже селянам,а ніж ціла низка самих ліпших агітаторів.

Саме головне в Вашій виставі - актори,самі ж ці селяне,з цих же сіл,з тоїж самої ж селянської сем"ї і вихвані у тому ж побуті. Ви навіть гадаєте,самі не підмічаете иншій раз того надзвичайно великого впливу на селян тим,що вистава - актори у виставі із самих селян. Картина,що в ній участь беруть самі селяне є жива в повному розумінні цього слова. Така картина сама за себе говорить що вона виникла з життя самих селян,вона душу захоплює,всіх від старого до малого. Актори селяне викликають у присутніх і зависть і погорду разом,такі актори для села,хоча б вони навіть без належної сценіровки виступали,то вони живі актори есть. Вони своїм таким виступомтнавіть тим тільки ,що показують на сцені в тій чи иншій ролі,вони ціле життя селянина самі собою виявляють. І такі картини дійсно не штучні,як це в місті бувае,коли актори з людей далеких нашому життю виступають, - таке мистецтво дійсно не фальшиве а натуральне і натуральна краса. А коли це так,то це є велике досягнення села,це є гордість села перед містом. Ви повинні самі гордитись тим, що перші ви на цій сцені культурної боротьби показались на селі. Я вітаю усіх вас,як перші зірку з великим майбутнім,всгнем-світом,що має освітити все поле нашої селянської темряви і побажаю усім вам шановні товариші-ки найкращого майбутнього. Хай живе селянська агітмайстерня "Березіль" в селі Березні. З незаможницьким привітанням і пошаною до Вас. Член Президії Губ КНС Д. Приходько. 29/У-25 р. Володарка Біло-Церківської Округи.

Звичайно що тут пафос,але він підмітив де-що у бачило високо кваліфікованих вистав. Орієнтуючись цим ви виїхали. Ішли по тому самому кругу що і раніше. Командирували нас в Сквиру, Шамраевку в лагер 100-ої дивізії в Тарашу і т.д. Не об"їхали тому, що як раз надійшли жнива. Лишили досить симпатичне враження. Наслідки наших гастролів ось такі; про що сповіщає Окрполітосвіта в особі Зава: Сквира просить залежити студію. Лягер 100-ї дивізії просить залишитися на весь лагзбор з цією майстернею. Але поскільки у них коштів не оказалось - вони відмовились про що і сповістили. Певні нас лідки від нашої роботи були,коли б не був цей голод - наслідки були б далеко кращі і може була б у цьому відношенні робота гідна того,за що ми беремось. Ми підупали морально,дісципліна розвалилась на добрих 50% продуктивність зменшилась. Це наслідки голоду. Робота переривається по І5/УІІІ.

З І5/УІІІ начали опять роботу. Роботу веде комісія вибрана у межах старого плану поки я не приїду. До цього я додам де-які документи ,які свідчать про те,яке значіння має наша майстерня на районі. Окрполітосвітою робота нашої майстерні признана задовольняючою. Райполітосвіта запропонувала селам де ми гастролювали прислати свое враження. Я встиг захватить тільки два папірці,тому що прочі забрав з собою Завполітосвітою їдучи на лагзбор.

-До Володарського Райвиконкому. з Березанської Сільради. На чергу 30-В від І2/У-25 р. сповіщається що поставлена агіт-майстернею "Березіль" п"єса "97 " своїм змістом відповідає перед селянською авдіторією. Враження на селянську масу на 50% було задовольняюче. До постановки п"єса була підготовлена на 75%,що до посилки "Березіля" для постановки п"єси можна рахувати доцільним. /Підписи/"-

-" Городищинського Цукрового заводу: На Ваше відношення повідомляємо що драмгурт. В. було поставлена лише одна вистава "Злий та добрий хем","Трактор". П"єса відповідає перед селянською масою. Як повліяла п"єса на селянську масу неможливо виявити,як було невелика кількість селян в звязі з кепською погодою. П"єса для постановки була подготовлена. Доцільним буде,коли буде висилатись "Березіль" для постановки вистав. /підписи/"-

-"Справка від Наррайосвіти: На раді освіти було заслухано доповідь керовника МОВ з Березної по якому визнано,що майстерня"Березіль" дійсно революційно-театральна організація і необхідна для села в сучасних умовах, іі роботи зрозумілі для села і справу належить поширювати в районому масштабі,по чому і дано ряд практичних вказівок. /підпис - інспектор Наросвіти Володарського району/"-

-" Привітання Райполітосвіти до початку роботи - до Мистецького Об"єднання "Березіль". Шановні товариші, рік Вашої праці в Володарському районі окрема пройшов в де-якому напруженно матеріяльного і морального боків,але в конечному результаті ясно показала,що "Березіль" стоїть на правдивому шляху і що праця не йде марно. По мовчимся в РПО матеріялам - відозвам селянства видно,що "Березіль" де йому за рік прийшлось перебувать в культурному,а скоріше з пріщіпіяльного боку,як борець за театралізацію нового побуту зміг задовольнити с ляньство і яке з великим бажанням буде завжди вітати вами як робітників по даній

галузі. З цього боку РПО закликає вас до того,щоб в наступному році повести більш поглиблену роботу,що до популярізації МОБ"у і в організаційному домагатися гарних опрацьовань ваших постановок. Ви мусите більше уваги надати боротьбі з халтурщиною по всьому району. Праця рекляборатоpiї мусить проти торічньої збільшитись в декілька раз,бо сучасні обставини району вимагають цього. З товариським привітанням Райполітінспектор."-

Дитяча майстерня. У нашому періоді роботі займає особливе місце. Характер роботи відріжняється від нашої майстерні. Наша робота ішла по пріпципам вироблениим тут в майстерні. Ми мали діло з малими дорослими, давали штамповані приклади по мімодрамі,імпровізації постановки йшли по штампу. Тим то й дитяча майстерня зовсім відріжняється від дорослої. Основною задачею в дитмайстерні було розвинути діяльність ,ініціативу в дітей не тільки в напрямку театральної роботи,але і громадської. Що до самої театральної роботи,ми мали инший підхід. Певні спроби що до комплексного методу роботи в майстерні ні ми мали в більшій мірі. Робота дитмайстерні не фіксувалась. Діти давали її в вигляді імпровізації,самі її робили, самі виконували і характерне було те,що вся робота носила характер колективного створення і виконання ,- тему давали ми. Імпровізації мали свій певний характер: наприм. імпровізації побутові. Побут розділився на дві половини: діти несвідомо висміювали старий побут /ми свідомо направляли і виявляли досить яскраво новий побут/. Характерні і антирелігійні імпровізації. Вловлювали образність і дію. Були також мотиви соціяльні з горожанської війни. Мотиви взагалі брались з життя. Тренірovка була по імпровізації,колективній декламації,фізкульту, коротеньке знайомство з проводирями революції: Троцький,Ленін,що таке Комінтерн,-все давали образно. І оскільки у нас не було постійного керовника мені прийшлось виділити людей більш-менш свідомих у цій роботі. Була виділена одна із моїх працьовників Кущик - 60 років,людина з чулою душею і із тих міркувань я дав їй справу виховання дітей. Діти зжилися близько з майстернею так що вважали свідомо роботу майстерні не,як розвагу,а як серьозну справу. Завдання виконували з охотою. Дісціпліновані були в роботі не тільки в межах нашої організації,а у школі також Березільці виділялися ,як організовані громадянчики. Дали одну виставу "Зимова краля" Лесі Українки. Коли ми виїжали з постановками на гастролі іхня керовниця була занята у нас і для того щоби діти не остались не невідому долю ми дали їм двох тижневий термін написати льозунги і плакати,що до роботи: темою робота майстерні "Березіль" ,ряд імпровізацій,самим провести без керовника під доглядом іхнього дісціпкому з дорослих. /Написати свое врахіння про роботу майстерні в час нашої відсутности/. Я захопив цей матеріял ,який вони прфробили. Почну з плакатів: "Хай зміцнюється дитяча організація піонерського театру", "Березіль це е крок де перше освіти", "Хай живе дитячий "Березіль". "Хай цвіте дитяча організація "Березіль". "Дурні думки покиньмо - час до діла стати". "У нашому Березілі не на зле вчать". "Нехай живе піонерський дитячий театр". "Березіль" веде боротьбу з міщанством". "Діти в театрі виховуючи себе перевиховують батьків". "Найкращі квіти "Березіля" - діти".

Мімодрами : " Два шпіони,дві молодиці, два чоловіки,хлопчик ціх молодиць,чоловіки на войні служать. Молодиці дома хазяюють, входить два шпіони,сідають,розпитують про чоловіків,хлопчик питає,нащо вам. Перший шпіон тупнув замовчать,другий шпіон каже: брось грязное дело. Молодиці давайте шамать. Молодиці подають шамать. Сидять,шамають,а перший шпіон сидить,записку пише. Пошамали шпіони ,загубили записку коло стола і кажуть до молодиць стеліть нам постіль. Молодиці постеліли,шпіони полягали спать. Почали молодиці з стола прибирати,найшли записку,читають і взнали по записці,що це шпіони, посилають хлопчиків за міліцією,хлопчик побіг живо,шпіони повставали собиратися в поход, тут як раз міліція наскочила,тут же зараз розстрілюють на місці і винесять з хати. Склав Холохоренко Григор / тут же і намічені персонажі/

Мімодрама під назвою "Хвора": Сидить в хаті дівчина хвора і сумна Входить в хату дві циганки. Перша циганка бере руку,ворожить і показує в гору рукою,що ще буде жить. Дружках Хвора стала веселіша. Друга циганка бере руку і ворожить,що умре. Хвора падає на землю. Цигане забирають усе з хати і з неї і тікають. Прибігає дві дівчини,будять її і показують що цигане усе забрали. Хвора умлівае. Вони її забирають несуть. /Тут же персонажі/.

Мімодрама під назвою "Богомільний". Дзвонар дзвонить до церкви. Ідуть в церкву. Піп,д"як за ними баби. Хрестяться і стають на коліна богу молитись. Піп ставить чашу на голову бабам,а д"як править. Вбігає два чорти в церкву,баби лякаються і ховаються за д"яка і попа. Потім помаленьку тікають баби з церкви. За ними чорти. А піп і д"як оста-

ються перелякані в церкві. Потім баби вертаються знов до церкви молитись богу і йдуть до дому. Тут же персонажі.

Ми найшли, що ця робота доцільна і правильна. Ми приймаємо, як раз цей спосіб. Дитяча майстерня взяла орієнтацію на піонерський клуб, на школу і ми маємо ряд вказівок від Наросвіти де вона так і ставить питання, що диттеатр мусить обслуговувати дітей шкільного віку і піонерів. Що до самої п"єси "Зимова краля" - надали їй соціяльного уклону. Осінь даємо через перетворення, фактури, тіло актора, згук і світ. Вражіння робить дуже гарне. Дали чотири спектакля, два в себе вдома, два в районі в селі Пархомивці і Городище-Пустоварівське. Найкраще приняла їх Пахомівка. Кожен рух їх ловили, слова глотали, коли від"їзжали просили на будуче заїзжать, звязаться з школою. На дальше робота буде з орієнтацією на дітей шкільного віку і піонерів.

З а п и т а н н я:

Майстерня самостійна чи звязана з якимись організаціями. План роботи режштабу. Якість праці в майстерні. Що до якости, чи входить майстерня в селянський побут, чи масова робота перевищує, чи це робота з профуклоном у межах майстерні. Чи немає серед працьовників таких, які б вже мріяли про працю на сцені. Наскільки виконано завдання: обслуговання кампаній, в чому полягає антирелігійна пропаганда і охоплення району. Методи обробки акторського матеріялу і треніровочна робота. Хто працював. Одна людина чи більше. Наслідки праці режлябу. Як велась робота поза театральною, поза освітньою роботою. Цілева установка майстерні.

В і д п о в і д і:

Звязок наш не тільки з районом а і з Губустановами. Ми цілком контролюємось МОБ"ом. Ним же даються вказівки, потім через Губполітосвіту постійний контакт і увязка з Політосвітою району. Робота в режлябі полягає в тому, що ми студіюємо на тих опитах, які склалися за рік і на знаннях, які я мав. Ми вивчали платформу, на чому будується спектакль наш з теперішнім уклоном ідеольогії, фактури, звичайно не в таких широких рамках, а самих зжатих формах давали знати про те чи инше. Ознакомлення з веденням мімодрам, прінціпи і закони побудови мімодрам, закони імпровізації, початки руху імпровізації, будова спектакля. Якість праці: весь час брався курс на підвищення кваліфікації. Ми керувалися вказівками МОб"у. Досягли дуже мало. Працьовники слабо володіють своїм матеріялом. Досягли цієї мети на 30%. Що до побуту, не тільки театралізуємо його, а навіть помічається певен побут серед майстерні: активність і особисте відношення між товаришами, солідність, щире відношення до всіх. Чи є товариші, що думають бути акторами. - Може де-які думають, але цього не помічалось. Ми тримали орієнтацію на сільгосподарство і тільки вільний час віддаємо сюди. Були товариші, які серьозно відносилися до роботи і мають гарні успіхи. Роботу згідно плану виконано на 45 - 48%. Антерелігійна пропаганда - ми не дуже голо висміювали негативні сторони релігії, а прикривали приємними пілюлями, лекціями у хатах читальнях і т.д. Методи користування обробки акторського матеріялу. У нас був індівідуальний підхід і по здатностям виділяли до тої чи иншої групи, і давали нагрузку по п"єсі. При постановках ставили завдання не тільки організувати самому, а притягати більш підготовлених товаришів. Я брав собі помічників, навіть до самої найменшої дрібнички і пояснював їм це. Де-які встигли вже настільки напрактикуватися, що самі вели спектакль. Фізкульт займає перше місце. Де-які втяглись до мімодрами. Що до Режлябу. Робота почалась весною і ми не вспіли багато у цій галузі. Хлопці з инших сіл поїхали до дому, було чоловік 9 потім 5. І цих 5 працювали весь час. Наслідки позитивні, у тому відношенні, що ми опанували платформою, ідеольогією нашої роботи, мімодрамами, імпровізаціями. Я вважаю цю роботу закінченою. Думаю дати ще 4 лекції щоби це все оформити. Лікнеп є у нас ударним завданням, не тільки органів влади, але й сільорганізацій. Березіль веде перед у цьому. Ми навіть давали де-які кошти на це, на зшитки, олівці і т.д. і кращих товаришів на допомогу вчителям. Вели перед по організації "Друзів дітей". Кампанію на селах вів тільки "Березіль".

Гавришко: Вражіння, коли майстерня була у Білій-Церкві. По загальним балачкам Сташука можна дуже багато уявляти і ми страшно багато чекали від цеї майстерні. Від товаришів які приїхали перше вражіння важке /чи вони перетомлені чи що друге - не знаю/ Не почувалося нічого березільського. Не було загального піднесення. Питав я товаришів, чому це так. Відповіли, що Сташук нам наказав поводитися, як найчесніше.- це

щось вроді диктаторства Стащука. Ставили виставу "97" в клубі. Дивився й я. Враження дуже погане. По цій роботі,яку Стащук говорить викла що викладає систему мімодрами і т.д.,абсолютно нічого не видно. Враження простого драмгуртка, як і виразився т. Гнатейко. Багато було надано Стащуком жестів з "Газу",тону загального п"єси не було. Говорили комнатно,не видно було ні трошки школи. По балачкам Стащука можна дуже багато уявляти,але коли конкретно продивитися нічого нема. І це не мої особисті враження.

Савченко: В тому докладі,який зробив Стащук е багато самозадоволення. Мені б хотілося щоби було трошки скромніше. Хочу зменьшити враження ,яке зробили слова Гавришка. Треба знати село. Може Стащук неправильно робить- це лежить на йому сумлінні. Із силами,які е на селі гарних результатів не можна чекати. Ті самі грамотно-зроблені вистави,які б хотів бачити Гавришко село ,доти доки не підні меться культурний рівень села - не може дати.

Гавришко: Я беру на увагу це,що Стащук працює в Березілі. Цього не видно.

Терсенко: Савченко правдиво підійшов до справи роботи на селі. Умови праці на селі дуже тяжкі. Особливо,коли він працює сам. На таких товаришів на селі дивляться ,як на альфу і омегу,яка розпоряджається і диктує. Йому було дуже важко працювати і йому іноді приходилось безкритично відноситися до своєї роботи. Все ж таки треба відзначити те,що ця майстерня відограла велику досить для того району громадську роль. Вона примусила всі села району щось думати про театральне мистецтво,що е якесь нещасне село Березна,і у цьому селі е драмгурток,який складається із тих самих селян і навіть дає вистави у Білій Церкві і по різних районах,по різних селах і селяне дивляться ці вистави і про цей драмгурток балакають. З цього боку робота майстерні має певне значіння. Вона прищепувала селянську думку до якоісь творчої організаційної роботи,вони мусіла бути,коли майстерня працювала. Що до художньої роботи - навіщо нам брати село Березну,коли ми можемо взяти багато організацій,студій Києва з роботи яких товариші бувають часто незадоволені. Треба бути легшим критиком.

Пігулович З.: Тут багато молодих товаришів,які бачать наслідки а не знають причини. Гавришко переслідує велике майстерство. Не треба забувати,що Стащук в "Березіл" був не довго,не цілий рік,до того в період роботи" Газу" який ми вже забули. Ми перейшли вже на другі рельси театральної роботи. Це що взяв Стащук з Березіля" він і почав проводити на селі,як він проводив - на це був контроль "Березіля" Ні одного кроку він не робив без відому "Березіля". Роботу певну треба признати. Висловити мале побажання,щоби т. Стащук не забував, що життя іде вперед,він у дрібницях погруз на селі. Між першими докладами Стащука і теперішніми,кольосальна різниця. Зараз після голоду,може навіть психольогічно він змінився, зараз він робить цілком инакші доклади. Побажання ,щоби він побільше слідкував за мистецьким життям,літературою,за тактикою мистецькою, може частіше звязувався з нами. /Е Сільстанція,Клубстанція,курси/. Не забути ,що він відстав від Березіля, що він грунтовно не знайомий з новим напрямком. Звернути увагу,що у нього політосвітня,культосвітня робота,а не високе майстерство. /У внутрішній праці майстерні ,багато помилок/.

Бортник: Маючи на увазі,що вже пізня пора я беру послідне слово. Я знайомий більше з роботою Стащука,я їздив раз до нього перевірити його роботу,бачив репетицію "97" ъ Білій Церкві" - так що я мав нагоду чути його доклади і бачити практичні наслідки його роботи. Враження таке: роботу поділяю на дві фази. І/ Безпосередній ентузіазм з яким він кинувся на роботу в село. Він хотів мати "Березіль" у такому вигляді,як у нас / перша,друга,третя,майстерня,режкаб вишкіл,навіть фотолаб/ Звичайно такий розмах у ширину не міг дати позитивних наслідків,більше не міг придивитися до ідеольогічного рівня не кажучи вже про те,щоби виховати солідних аматорів. На щастя мій приізд в Жовтні місяці був в пору. Тоді Стащукові було роз"ясненно що таке розширення неможливе,що він мусить звернути увагу на те,щоби він через рік мав ідеольогічно вихований молодняк і грамотних майстерняків у межах села. Він послухався і тепер він не говорить про селянські майстерні,він говорить вже про те,що в Михайлівці нема майстерні,а е культосвітня установа. Правда,що у нього ще е режштаб - може це й потрібно, із тактичних виглядів

у всякому разі скорочення цього розростання майстерні наступило і я переконаний,що було б і поглиблення роботи,коли б фактично не цей голод. Я знаю щире бажання Стащука поглибити роботу,виховати майстерняків в сільському масштабі. Голод помішав. І тут друга помилка."Він мусів виїхати на гастролі,бо був голод. Треба було хліба заробити". І хоч як я переконував його що не сміє бути професіоналізму,то все ж таки він там був. Основне іхне право на прожиток мусить давати іхне господарство. А робота в майстерні це виключно культурна робота у вільний час. Обставини вирішили інакше,привели до того,що Стащук без відома Березіля без попереднього повідомлення зробив ці гастролі і це що Гавришко сказав це мусить бути моментом для того,щоби він не розширювався,щоби роботу ячейки присвятив виключно для культурних потреб села, максімум: щоби обслуговувати район,не виносити роботи там,де немає потреби в селянському театрі,тоб-то в Б.Ц. де є робітники,нетмани,міський елемент. Стащук переконався що це недоцільне. Робити виводи про певне майстерство недоцільно/але у всякому разі Гавришко сказав доволі щиро про свої враження. Це розуміється не страшно,просто тому,що цього не треба було робити. Мушу поставити перед товаришами момент праці на селі. Подивіться,як він ходить. Брак всякого утримання. Отримав платню за два місяці ,а потім кошти скоротили,прийшлось відмовити і Стащукові Мало того,село віддалено від Б.Ц. на 30 верств,далеко іхати,культурного середовища далеко не має. В селі ріка,якось так по дурному пливе,що майстерняк приїжає на роботу наше у душегубці. Він кінчить роботу годин в I2 ночі - можете собі представити картину праці. Не маючи конкретних доказів про те,що є певна кваліфікація працьовників в акторську розуміння Терещенко правильно зауважив,що наслідки культурної роботи є. Я про це переконався. Кущик симпатична жінка,свідома,як на Березну, то і ідеольогічно витримана і підхід до дітей у неї є. Якось інтуіція гарно працює,настільки гарно,що не псує дітей. Майстерня так само. Як культурна одиниця у Березні,коли взяти на увагу,що там не має сельбуду,то в цьому напрямку робиться хороша культурна робота. На майбутнє ми не можемо винести певних конкретних постанов. /будемо говорити про це ще на сільстанції,справа буде і на Правлінні/ У формі побажання можемо висловитись так: визнати роботу задовольняючою в межах Березанського району і побажати щоби це скорочення розмаху / у шкідливому розумінні цього слова/ ще більше поглибити і звернути увагу на поглиблення роботи в майстерні. Що до дальшої долі майстерні Березни - це питання буде вияснене в звязку з цим ,оскільки Стащуку вдасться набрати певного знання чи то у Режитабі,чи шляхом тісного звязку з ним,бо так дальше провадити роботу неможливо. Треба оскільки він два роки на провінції, оскільки він відстав,оскільки методи роботи міняються і міняються вони всюди - це до нього не дійшло це все треба направити,поширити знання,піднести свою власну кваліфікацію і через нього дальше проводитимв Березні нашу установку,виконувати наше завдання що до селянства. Може бути ,що я не точно висловився.

Стащук: Я вислухав правду. Бортник охопив те що треба було. Гавришко підкреслив те,що є правда, збавляти з цього нічого не треба. Де-кілька слів що до знайомства роботи на селі. Я знав що я роблю. Я раніше просив через т.Бортника,щоби мені дали змогу почерпати знання. Громадська робота це моя хиба. Цей рік я хотів вступити в Вуз. Я хочу щоби товариші після мене продовжували справу. Звертаюсь до вас товариші щоби ви порішили,як бути з моєю особою,щоби ви мені дали можність якийсь час познайомитися з роботою з новим напрямком в роботі "Березіля" ,щоби я міг орієнтуватися в своїй роботі на селі. З постановкою "97" мене заставив виїхати голод. Коли ми їли по I фунтіу хліба в день,ми були дуже раді. Враження,яке робить майстерня /пригнічуюче/ це не від того,що я диктатор Були вказівки,щоби чемніше поводитися. "97" -поразка злого нападу. Не треба так здорово винити мене. Я винен по своєму незнанню. Помічались приємні "Газу" - може такі і були. Треба сказати,що т.Гавришко бачив спектакль у таких обставинах,що ми мали почати спектакль в 9 год.,а почали його в I2. Роботу хочу вести дальше,коли мене підтримаєте. Умови які є зараз на селі змінилися. Майстерня не має профуклону,а громадський уклон. В цілому майстерня наша робить на селі роботу і корисну роботу. Моя думка не прикрикати роботи,а допомогти.

Бортник: Ніхто про прикривання роботи не говорив.